

ครูศิลป์ของแผ่นดิน ประจำปี 2564

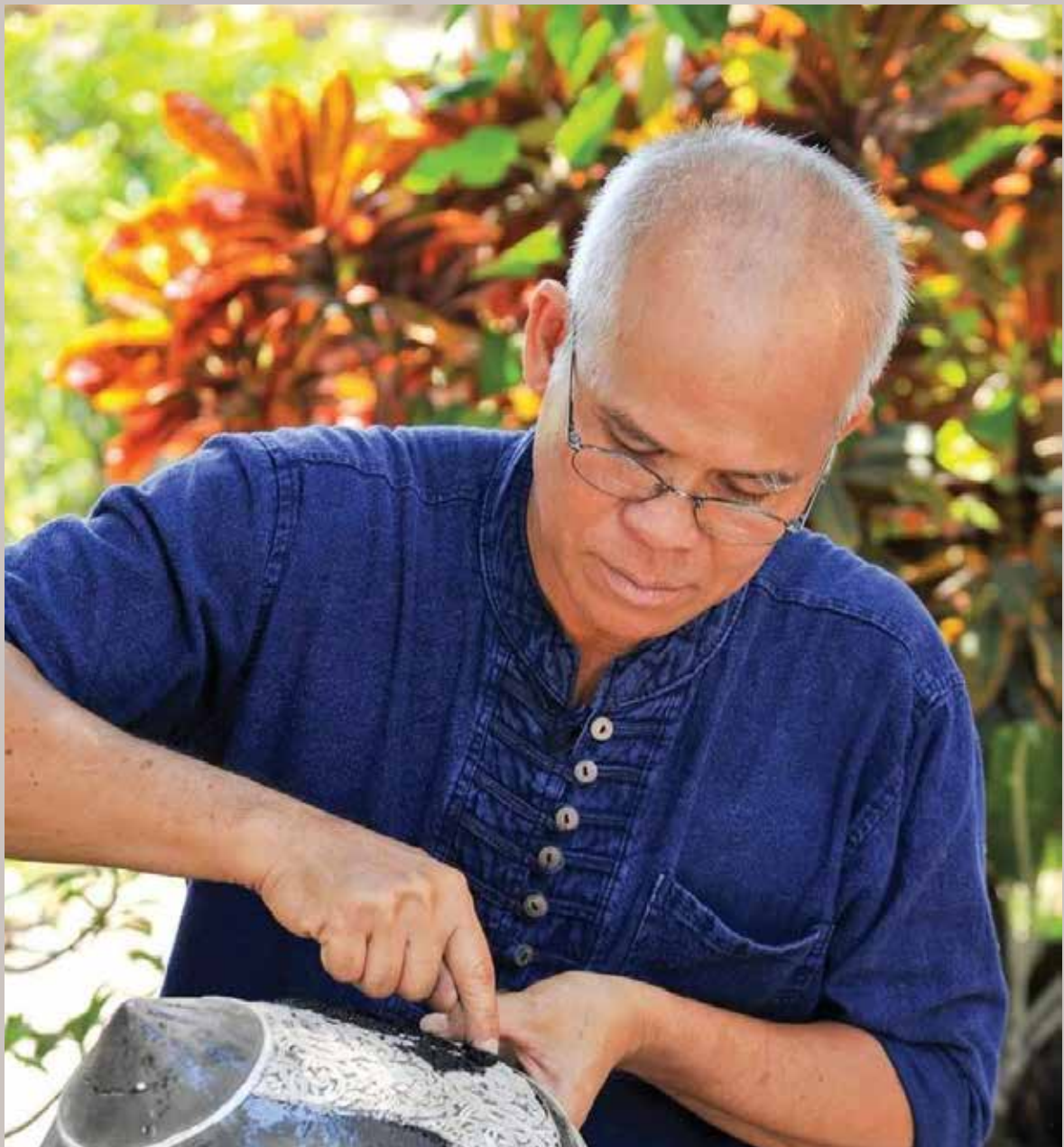
นายจักรกริช สุขสวัสดิ์

อายุ 56 ปี

ประเภทเครื่องรัก (งานประดับมุก)

จังหวัดนครปฐม

การอนุรักษ์สืบสานภูมิปัญญา

ครูจักรกริช สุขสวัสดิ์ เป็นผู้มีพื้นฐานการศึกษามาในสายงานช่างไทย อีกทั้งได้มีโอกาสเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ ทั้งพิพิธภัณฑ์ วัดและวัง ได้พบเห็นผลงานเครื่องประดับมุกโบราณจากสถานที่เหล่านั้น จึงได้หล่อหลอมให้เกิดความประทับใจจากผลงานที่พบเห็น จนเกิดความชื่นชอบ และมีใจรักด้านงานช่างประดับมุกเป็นพิเศษและประกอบกับการศึกษาหาความรู้มาตลอด จนเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถและความเชี่ยวชาญการเป็น “ช่างประดับมุก” จึงนับเป็นจุดเริ่มต้นของการเป็นผู้สร้างสรรค์ และสืบสาน อนุรักษ์งาน ประณีตศิลป์ชั้นสูงที่มีแนวโน้มใกล้สูญหาย และเหลือช่างฝีมือผู้ทำอยู่น้อยรายอย่าง “เครื่องประดับมุก” และมีการพัฒนาสร้างสรรค์ผลงานที่วิจิตรบรรจง และทรงคุณค่า นับเป็นช่างประดับมุกผู้ที่เปี่ยมด้วยฝีมือใน “งานประดับมุก” ตามแบบอย่างเชิงช่างชั้นสูงโบราณ ในทุกกระบวนการทั้งที่เป็นภาชนะเครื่องใช้ในราชสำนักแบบดั้งเดิม และสิ่งของเครื่องใช้ในพระพุทธศาสนาที่วิจิตร ประณีตงดงาม และทรงคุณค่า ให้คงอยู่โดยไม่สูญหายไปตามกาลเวลา มาจนถึงทุกวันนี้กว่า 30 ปีมาแล้ว

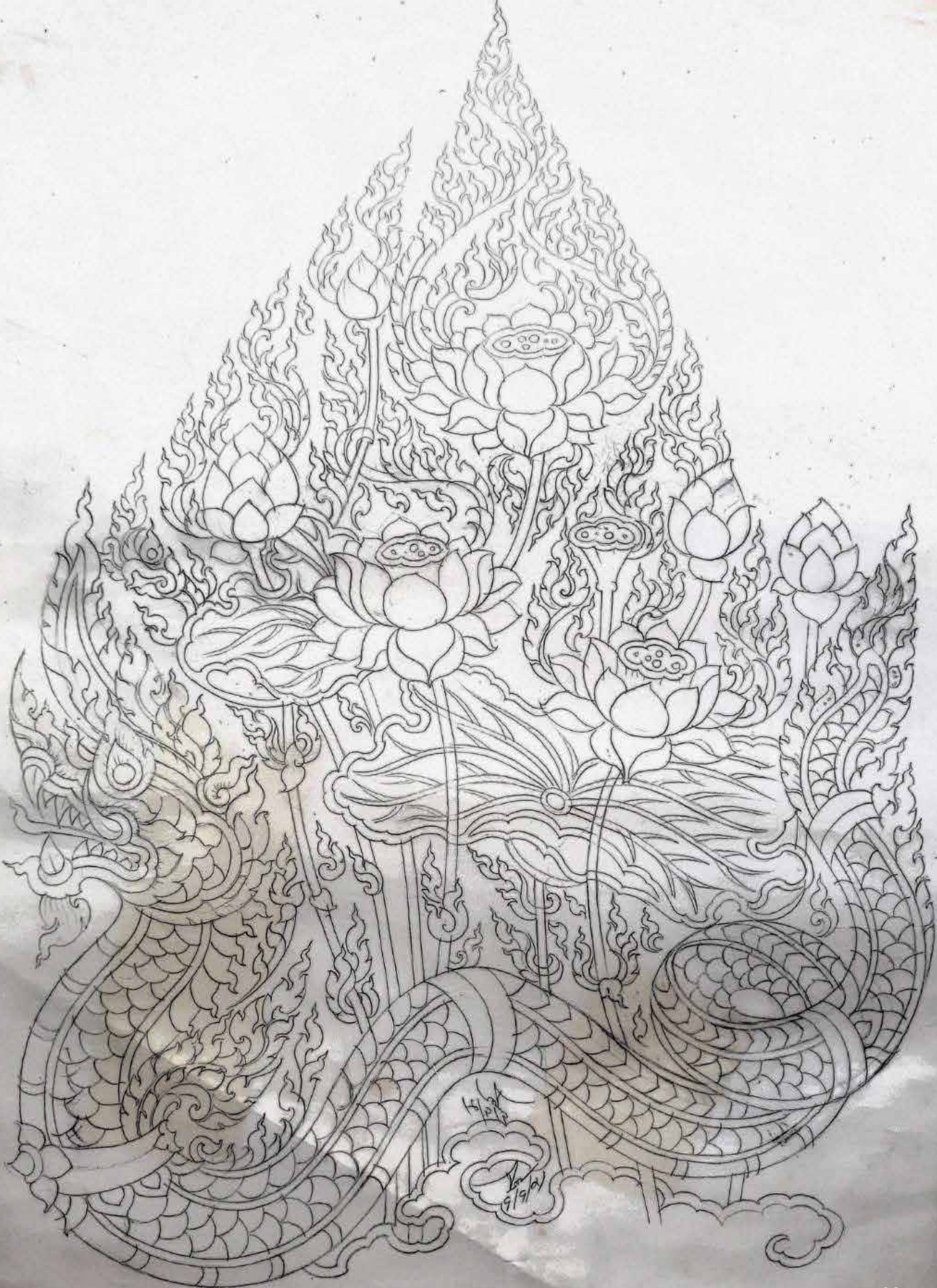

ในอดีตเครื่องประดับมุกได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในกลุ่มชนชั้นสูง โดยนิยมนำไปใช้ประดับตกแต่งหุ่นไม้ โต๊ะหมุ่มบูชา ซึ่งในปัจจุบันหอยมุกเป็นวัสดุที่หายากและมีราคาสูง จึงต้องนำเข้ามาจากประเทศเพื่อนบ้านงานลงรักประดับมุกจึงนับเป็นงานช่างที่มีความซับซ้อนเนื่องจากมีกระบวนการมากกว่า 10 ขั้นตอน ที่ต้องทำอย่างชำนาญ จึงจะสามารถรังสรรค์ผลงานอันทรงคุณค่าให้น่าประทับใจแก่ผู้พบเห็นได้และมีความคงทนไม่ว่าเวลาจะผ่านไป ความงดงามก็จะยังคงอยู่ด้วยภูมิปัญญาโบราณในการทำ แต่ละขั้นตอนที่สืบทอดรักษาไว้ด้วยความตั้งใจ ทำให้ผลงานคงความงามได้เหนือกาลเวลา

ครูจักรกริศษ์ ยังคงเอกลักษณ์การสร้างผลงานหัตถศิลป์ แนวอนุรักษ์ที่แสดงถึงภูมิปัญญา ทักษะ ฝีมือ ความชำนาญเชิงช่างที่เป็นมรดกภูมิปัญญาของบรรพบุรุษไทยที่บ่มเพาะ ทักษะฝีมือในการ รักษาภูมิปัญญาแต่โบราณในทุกขั้นตอนการทำงานประดับมุก ถือว่าเป็นผู้สร้างสรรค์และสืบสาน อนุรักษ์งานประณีตศิลป์ชั้นสูงที่ความสามารถโดดเด่นและครบเครื่อง โดยเริ่มตั้งแต่การสานขดขึ้น รูปหุ่นหวาย มีความสามารถด้านการเขียนลายต้นแบบเพื่อใช้ในงานประดับมุกมีทักษะและความ เชี่ยวชาญในการคัดสรรเปลือกหอย หอยมุกไฟหรือหอยโข่งทะเล การขัด การเจียร การฉลุลาย การประดับลายมุก (เปลือกหอยมุก) การเตรียมยางรักที่ได้จากธรรมชาติ การเตรียมพื้นเพื่องาน ประดับมุก การเตรียมรักสมุก (ยางรักผสมกับผงถ่านบดละเอียด) เพื่อใช้ถมบนชิ้นงานหลาย รูปแบบ เช่น ภาชนะเครื่องใช้ในราชสำนัก และสิ่งของเครื่องใช้ในพระพุทธศาสนา เจียด ลู้งกระบะ โต้ะ ตู้อาสนะ ตะลุ่ม ปานแว่นฟ้า ปาน บานประตุนหน้าต่าง เป็นต้น

เอกลักษณ์ผลงานที่โดดเด่น

เอกลักษณ์ผลงานประดับมุก ฝีมือของครูจักรกริชฯ จึงสะท้อนได้ถึงทักษะความชำนาญ ในการผูกสายที่งดงาม อ่อนช้อย เมื่อรวมกับความสามารถที่ล้ำเลิศในด้านการฉลุสาย เปลือกหอยมุกไฟด้วยเลื่อยมืออย่างชำนาญโดยไม่ต้องร่างแบบ แต่กลับได้หอยมุกไฟ สายไทยอันพลิ้วไหวขนาดเล็กจิ๋ว แต่ละชั้นของเปลือกหอยมุกที่ฉลุออกมาเรียงรายรอการ ติดประกอบบนเนื้อวัสดุที่เตรียมพื้นผิวด้วยการถนอมรักสมุกอย่างพิถีพิถัน ซึ่งล้วนแต่ต้องใช้ความมานะอดทนกว่าจะได้พื้นผิวที่เรียบเนียนไร้ช่องตามด บรรจงติดเปลือกหอยมุก ที่ฉลุอย่างประณีตด้วย “รัก” แท้อีกครั้ง

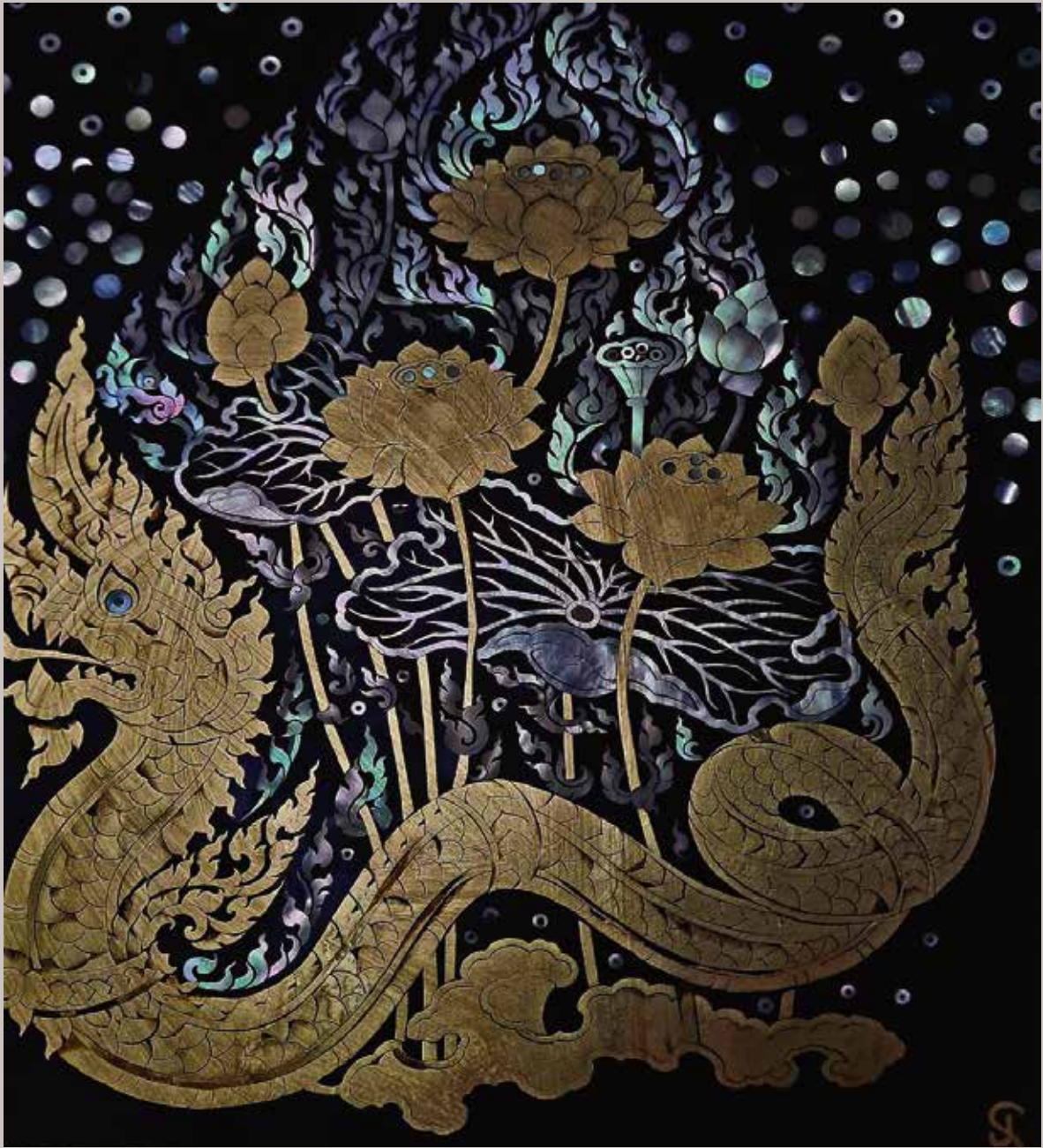

ครุจักรกริศจักริษฐ์ สร้างสรรค์ผลงานประดับมุกได้หลากหลายรูปแบบ ทั้งที่เป็นภาชนะที่เป็นเครื่องใช้ในราชสำนักแบบดั้งเดิม และสิ่งของเครื่องใช้ในพระพุทธศาสนา เช่น โต๊ะ ตู้ อาสนะ ตะลุ่ม พานแว่นฟ้า พาน บานประตู่ หน้าต่าง (ประดับมุก) จนเป็นที่ไว้วางใจจากสำนักพระราชวัง ให้เป็นผู้ประดิษฐ์พานแว่นฟ้าประดับมุก และพานปุ่ม (พานกลม) เพื่อใช้ในงานพระราชพิธีต่างๆ เช่น พิธีทอดผ้า พระกฐินหลวง ของสำนักพระราชวัง ซึ่งนับว่าเป็นโอกาสแรกที่ภาคภูมิใจที่สุดในชีวิตของการเป็นช่างประดับมุกของครุจักรกริษฐ์ในขณะนั้น

ผลงานที่โดดเด่น ที่ถือเป็นความภูมิใจในชีวิตของครูจักรกริชษ์ในผลงานของการเป็นช่างเครื่องประดับมุกที่สำคัญ ได้แก่ การเป็นผู้ฉลุลายบานประตูประดับมุกหอพระมณฑิยรธรรม วัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว) ในพระบรมมหาราชวัง ได้รับมอบหมายจากสำนักพระราชวังให้ดำเนินการจัดทำลวดลายประกอบพระโกศจันทน์ รูปทรงแปดเหลี่ยมในงานพระราชทานเพลิงพระศพ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ โดยมีชิ้นส่วนต่างๆ ที่ใช้ประกอบเป็นพระโกศจันทน์และฐานพระโกศจำนวนถึง 32,344 ชิ้น และที่เป็นความภาคภูมิใจที่ยิ่งใหญ่ในชีวิตของครูจักรกริชษ์ อีกประการหนึ่งด้วยการอุทิศกำลังกายเป็นจิตอาสา ร่วมฉลุลายพระหีบจันทน์และพระโกศจันทน์เพื่อใช้ในงานพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

การพัฒนาสร้างสรรค์ปรับประยุกต์ หรือต่อยอดผลงานด้วยแนวคิดใหม่ ๆ

ครูจักรกริชช์ ถือเป็นช่างผู้ที่มีแรงบันดาลใจใหม่ๆ เพื่อการพัฒนาตนเองสร้างสรรค์ผลงานที่แตกต่างอยู่ตลอดเวลา จากประสบการณ์ในศึกษาดูงานในต่างประเทศ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ระหว่างช่างประดับมุก ทำให้เกิดการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หรือประเภทของผลิตภัณฑ์ ได้แก่ การออกแบบลวดลายให้มีความหลากหลายสามารถนำไปใช้ในงานเครื่องมุกต่าง ๆ ได้มากยิ่งขึ้น เช่น ประดับมุกบนเครื่องดนตรีไทย ดนตรีสากล เครื่องประดับสิ่งของเครื่องใช้สำหรับยุคสมัยปัจจุบัน หรือแม้กระทั่งการต่อยอดการออกแบบลวดลายประดับมุกไปรูปแบบที่เป็นสากลร่วมสมัย สอดรับกับความต้องการของลูกค้าในยุคปัจจุบัน ซึ่งทำให้เกิดความแตกต่างจากแนวประเพณีดั้งเดิม เกิดการพัฒนาต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ๆ มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง

อีกทั้งการต่อยอดในการออกแบบ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การสร้างสรรค์ผลงาน โดยใช้
ผสมผสานการใช้วัสดุอื่น ๆ เข้ากับงานประดับมุก อย่างเช่น ทองเหลืองผสมเปลือก
หอยมุกไฟหรือหอยโข่งทะเล เพื่อสร้างงานรูปแบบใหม่ๆแต่ยังคงความประณีต มีเอกลักษณ์
แสดงถึงความเป็นชาติ อวดสายตาชาวไทย ชาวต่างชาติได้ชื่นชมความงดงามจนสามารถ
สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับงานหัตถกรรมไทยจนสามารถสร้างงาน สร้างรายได้ สร้างคุณ
ประโยชน์ให้ชุมชน และประเทศชาติต่อไป โดยพร้อมกันนี้ยังคงรักษารูปแบบงานประดับ
มุกแบบดั้งเดิมเคียงคู่กันไปให้ตกทอดเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ทรงคุณค่าไม่เสื่อมคลาย

ความมุ่งมั่นตั้งใจในการอนุรักษ์ สืบทอดในงานศิลปหัตถกรรม

ครูจักรกริชฯ ได้เล็งเห็นความสำคัญในงานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านชั้นสูงอย่าง ตะลุ่ม เตียบ พานแว่นฟ้า เครื่องใช้โบราณที่แสดงถึงเอกลักษณ์วัฒนธรรมไทยที่ใกล้สูญหาย จึงให้ความสำคัญ และเสียสละให้เกิดการสืบสานทักษะภูมิปัญญาพื้นบ้านดังกล่าว ซึ่งเป็นมรดกตกทอดจากบรรพบุรุษมากกว่า 100 ปี ด้วยการถ่ายทอดงานศิลปะการทำเครื่องประดับมุก ให้แก่ผู้สนใจทุกคนที่เข้ามาศึกษาเรียนรู้ ทุกเพศ ทุกวัย เพื่อไม่ต้องการให้ภูมิปัญญาที่สั่งสมมายาวนานแขนงนี้สูญหายไปจากผืนแผ่นดินไทย

"งานประดับมุก ในปัจจุบันนับวันแต่จะมีผู้ทำน้อยลง ผมขอเป็นส่วนหนึ่งของช่างฝีมือไทย ขออุทิศตนด้วยความตั้งใจ แน่วแน่ ที่จะอนุรักษ์ รักษา และสร้างสรรค์ผลงานเครื่องประดับมุก หัตถศิลป์ชั้นสูงที่ทรงคุณค่า ตามเอกลักษณ์แบบโบราณดั้งเดิม ไว้ให้แผ่นดินไทยตราบนานเท่านาน"

เกียรติบัตรหรือรางวัลที่เคยได้รับ

- เครื่องราชอิสริยาภรณ์ดิเรกคุณาภรณ์ เหรียญเงินดิเรกคุณาภรณ์ ปี พ.ศ. 2555
ตามประกาศในราชกิจจานุเบกษา ประเภทผู้มีผลงานดีเด่นที่ได้รับรางวัลหรือการยกย่องระดับชาติ
- เครื่องราชอิสริยาภรณ์ดิเรกคุณาภรณ์ เหรียญทองดิเรกคุณาภรณ์ ปี พ.ศ. 2564
ตามประกาศในราชกิจจานุเบกษา ประเภทผู้มีผลงานดีเด่นที่ได้รับรางวัลหรือการยกย่องระดับชาติ
- ผู้นำคณะอาสาสมัคร นักศึกษาช่างประดับมุก ศูนย์กาญจนภิเษก(วิทยาลัยในวัง)
จัดสร้างพระโกศไม้จันทน์สำหรับพิธีพระราชทานเพลิงพระศพ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา
กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์
- จิตอาสาถวายงานฉลุพระหีบพระบรมศพจันทน์และพระโกศจันทน์ เพื่อใช้ในงานพระราชพิธีถวายพระเพลิง
พระบรมศพสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9
- รางวัลช่างหัตถศิลป์ไทยยอดเยี่ยมจาก SACICT: ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน)
- ได้รับการเชิดชูเกียรติเป็นครูช่างศิลปหัตถกรรม ด้านการลงรักประดับมุก ปี พ.ศ.2558
- รางวัลเพชรพานิชย์ ประจำปี พ.ศ.2560
- รางวัลคนดีแทนคุณแผ่นดิน จากเครือเนชั่นกรุป จำกัดมหาชน

องค์ประกอบประวัติบุคคล

ที่อยู่ : 38 หมู่ที่ 8 หมู่บ้าน คลองญี่ปุ่น ถนน ตำบลบัวปากท่า อำเภอบางเลน

จังหวัด นครปฐม รหัสไปรษณีย์ 73130

โทรศัพท์มือถือ : 081 6951675

E-mail : jukkit2508@gmail.com

ID : Line 2508krit

Facebook : เครื่องมุกช่างมุก